

Yhteenvedo vuoden 2007 työharjoittelun työnantajapalautteesta

”Tiedekunta kerää työnantajilta palautetta työharjoittelusta. Laitokset seuraavat harjoitteluraporttien avulla työharjoittelun tarkoituksenmukaisuutta.”

(Valtiotieteellisen tiedekunnan opetuksen ja opintojen kehittämissuunnitelma 2007–2009)

1	Perustiedot harjoittelijoista ja työnantajista	2
2	Harjoittelijoiden taitojen ja osaamisen arvio	2
3	Tiedekunnan tarjoamien valmiuksien ja harjoittelujärjestelmän arvio	3
4	Lopuksi	6
Liite 1	7

Valtiotieteellinen tiedekunta aloitti palautteen keräämisen työharjoittelumahdollisuuksia tiedekunnan opiskelijoille tarjoavilta työnantajilta vuonna 2006. Vuoden 2007 valtiotieteellisen tiedekunnan työnantajapalaute on siis järjestyksessään toinen. Tässä yhteenvedossa on tuotu esille myös joitain vuoden 2006 tuloksia vertailun mahdollistamiseksi.

Vuoden 2007 harjoittelujen työnantajapalaute on kerätty e-lomakkeella keväällä 2008. Kaikkia harjoitteluiden ohjaajiksi ilmoittautuneita henkilöitä pyydettiin täyttämään lomake. Lomakkeen yhteydessä työnantajille painotettiin, ettei kyseessä ole harjoittelijalle itselleen annettava palaute, vaan keino arvioida harjoittelujärjestelmän toimivuutta ja tiedekunnan opetuksen tarjoamia työelämävalmiuksia.

1 Perustiedot harjoittelijoista ja työnantajista

Vuonna 2007 harjoittelun suoritti 141 opiskelijaa. Kyselyyn vastasi 55 työnantajaa eli 39 prosenttia työharjoittelupaikan vuonna 2007 tarjonneista työnantajista. Vastanneita työnantajia oli 17 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuoden 2006 kyselyssä. Vastanneista 13 prosenttia määritteli edustavansa yksityistä sektoria, 15 prosenttia järjestösektoria ja 66 prosenttia julkista sektoria.

Aineiston pienuuden vuoksi tarkastelua ei ole tehty erikseen pääaineittain. Suuri osa pääaineista on kohtalaisesti edustettuna aineistossa. Liitetaulukossa 1 esitellään vastausaineiston jakauma.

Kuten vuonna 2006, myös vuoden 2007 työharjoittelijoiden yleisimmiksi ensisijaisiksi työtehtäviksi nousivat tutkimustehtävät, suunnittelu- ja valmistelutehtävät sekä tiedottamiseen ja viestintään liittyvät tehtävät (taulukko 1.1.). Jokin näistä kolmesta oli arvioitu harjoittelijan keskeisimmäksi työtehtäväksi 72 prosentissa tapauksista. Myös yleisimmiksi harjoittelijan toiseksi keskeisimmiksi työtehtäviksi arvioitiin samat kolme tehtävää.

Taulukko 1.1. Kolme yleisintä harjoittelijan keskeisintä työtehtävää, %
(suluissa vuoden 2006 tiedot).

Tutkimustehtävät	27 (31)
Suunnittelu- ja valmistelutehtävät	27 (32)
Tiedotus ja viestintä	18 (20)

Suurin osa (69 prosenttia) suoritetuista harjoitteluista kesti kolme kuukautta. 40 prosentilla harjoittelijoista työ- tai virkasuhde jatkui harjoittelujakson jälkeen. Lyhimmillään työ- tai virkasuhde jatkui viikon ja pisimmillään 13 kuukautta tai oli toistaiseksi voimassa oleva. 78 prosenttia palautelomakkeeseen vastanneista organisaatioista oli palkannut valtiotieteilijöitä harjoittelijoiksi ennenkin. Myös 78 prosenttia vastanneista aikoi tarjota valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijoille harjoittelupaikkaa seuraavanakin vuonna. Luvut ovat jokseenkin samat vuoden 2006 palautteeseen verrattuna. Lisätietoihin kirjatuista kommentteista voidaan päätellä, että monille tulevan tilanteen arviointi oli vaikeaa. Se, ettei työsuhte jatkunut, tai ettei organisaatioon suunnitella uuden harjoittelijan palkkaamista, johtui lähes poikkeuksetta projektien määräaikaaisuudesta, rahoituksen puutteesta ja muista vastaavista syistä, jotka eivät olleet itse harjoittelijasta riippuvia.

2 Harjoittelijoiden taitojen ja osaamisen arvio

Työnantajia pyydettiin arvioimaan harjoittelijoiden osaamista ja valmiuksia. Arviot suoritettiin 5-portaisella asteikolla 1–5 (välttävä–erinomainen). Vastaukset painottuvat kaikkien kysymysten kohdalla kolmen parhaimman arvosanan keskuuteen.

Työnantajilta pyydettiin kokonaisarvosanat harjoittelijan harjoittelun kannalta relevanteista valmiuksista sekä työtehtävistä suoriutumisesta (taulukko 2.1.). Työnantajien arvioivat erityisesti harjoittelijan suoriutumisen annetuista työtehtävistä erittäin hyväksi (kiitettävä arvosana 35 prosenttia arvioista, erinomainen 40 prosenttia). Valmiudet arvioitiin useimmiten kiitettäväksi (40 prosenttia)

tai hyväksi (33 prosenttia). Yhdenkään harjoittelijan valmiuksia ja suoriutumista ei arvioitu tyydyttäväksi. Työnantajat vaikuttavat siis olevan varsin tyytyväisiä valtiotieteellisen tiedekunnan harjoittelijoihin.

Taulukko 2.1. Työnantajien arviot harjoittelijoiden valmiuksista ja työtehtävistä suoriutumisesta, %.

	Valmiudet	Suoriutuminen
Tyydyttävä	0	0
Hyvä	33	26
Kiitettävä	40	35
Erinomainen	27	40

Lisäksi työnantajat arvioivat harjoittelijoiden valmiuksia eritellymmmin: työnantajat arvioivat sekä opintojen tuomia valmiuksia (taulukko 2.2.) että harjoittelijan yleisiä valmiuksia työtehtävien suorittamiseen (taulukko 2.3.). Myös nämä valmiudet arvioitiin 5-portaisella asteikolla 1–5 (välttävä–erinomainen).

Taulukko 2.2. Keskiarvotaulukko opintojen antamista valmiuksista.

Omaan alaan liittyvä teoreettinen osaaminen	4,00
Oman alan tehtävien käytännön taidot	3,85
Kielitaito	3,94
Tietotekniikan käyttötaito	4,00
Hallinta-/yrittäjätoiminnan perusteet	3,12

Taulukko 2.3. Keskiarvotaulukko harjoittelijoiden yleisistä valmiuksista.

Sosiaaliset taidot	4,00
Viestintä- ja kommunikointitaidot	3,96
Joustavuus- ja sopeutumiskyky	4,25
Oppimiskyky	4,25
Ongelmanratkaisukyky	3,96
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	4,05
Oma-aloitteisuus	3,96

Harjoittelijoiden arvostetuimmat ominaisuudet ovat joustamis- ja sopeutumiskyky ja ongelmanratkaisukyky, kuten myös vuoden 2006 työnantajapalaute totesi. Opintojen katsotaan tuoneen erityisiä valmiuksia omaan alaan liittyvään teoreettiseen osaamiseen sekä tietotekniikan käyttötaitoa. Huonoimmat arvosanat harjoittelijat ovat saaneet hallinto- ja yrittäjätoiminnan tuntemuksesta.

3 Tiedekunnan tarjoamien valmiuksien ja harjoittelujärjestelmän arvio

Työnantajia pyydettiin kertomaan, miten tietoisia he olivat harjoittelijaa palkatessaan valtiotieteellisessä tiedekunnassa annetun koulutuksen suomista valmiuksista. Työnantajista 75 prosenttia kertoi olleensa joko hyvin tai erittäin hyvin perillä koulutuksen painotuksista. 82 prosenttia taas oli sitä mieltä, että heidän tarjoamansa työtehtävät vastaavat harjoittelijan saamaa koulutusta joko hyvin tai erittäin hyvin. (Taulukko 3.1.)

Taulukko 3.1. Työnantajien tietoisuus koulutuksen antamista valmiuksista sekä koulutuksen ja työtehtävien vastaavuus, % (suluissa vuoden 2006 tiedot).

	Työnantajan tietoisuus valtiotieteellisen koulutuksen antamista valmiuksista (v. 2006)	Työtehtävien ja koulutuksen vastaavuus (v. 2006)
Jonkin verran	25 (34)	13 (23)
Hyvin	55 (40)	49 (52)
Erittäin hyvin	20 (23)	33 (21)
En osaa sanoa	0 (0)	4 (4)

Pääsääntöisesti työnantajat olivat siis tyytyväisiä harjoittelijan saamaan koulutukseen työtehtävien kannalta. Mikäli harjoittelijan työtehtävät eivät työnantajan mielestä vastanneet harjoittelijan valmiuksia, kommentoivat työnantajat tilannetta muun muassa seuraavasti:

Harjoittelija on opiskellut viestintää sivuaineena ja hakeutui harjoitteluun viestinnän tehtäviin.

Harjoittelun luonne, mm. virka-aseman puuttuminen, aiheuttaa osaltaan, ettei harjoittelijaa voida hyödyntää täysimääräisesti. Toimintaympäristö on kuitenkin yleensä harjoittelijoille hyvä ja mieluinen, saavat olla tekemisissä ulkomaisten hakijoiden kanssa, jotka tulevat ympäri maailman, siten esim. hakijoiden kulttuuritaustaa tulee esiin yms. seikkoja, joilla varmaan on merkitystä harjoittelun opiskelunkin kannalta.

Harjoittelija oli vastuussa oman tieteenalansa substansseihin liittyvästä tutkimustiedon popularisointiprojektista [--]. Tämä projekti ei kuitenkaan liittynyt juuri harjoittelijan omaan [--] erikoistumisalaan, kuten ideaalitulanteessa olisi ollut.

Työtehtävät olivat erittäin laaja-alaisia eivätkä siten keskittyneet pelkästään harjoittelijan omaan alaan. Harjoittelijan taidot olivat erittäin hyvin työtehtävien tasalla ja hän suoriutui kaikista, myös hyvinkin haasteellisista tehtävistä erinomaisesti!

Lisäksi työnantajilta kysyttiin, mitä valmiuksia harjoittelijoilla tulisi olla enemmän tutkintojen kehittämisen näkökulmasta. Työntajia pyydettiin myös kommentoimaan koko harjoittelujärjestelmää, harjoittelun organisoimista, harjoittelun onnistumista tai muita harjoitteluun liittyviä asioita.

Kysyttäessä harjoittelijoiden puutteellisista valmiuksista nousivat useimmin esille projektinhallintataidot, tietotekniset taidot sekä vuorovaikutustaidot.

Tarkempaa tietämystä valtionhallinnosta. Valmiutta vielä itsenäisemmin 'projektifioida' asioita, laatia aikatauluja ja työsuunnitelmia

Tietotekniset taidot ovat olleet kokemuksemme mukaan yllättävänkin heikkoja. Esim. Excelin käyttö ei ole tuttua. Oma-aloitteisuutta, hyvää asennetta työn tekemiseen ja sosiaalisia taitoja kaivattaisiin kaikilta työntekijöiltä

Meille tärkeintä on analyyttinen ajattelu, sosiaaliset taidot ja kyky itsenäiseen projektityöskentelyyn.

*[Y]leisesti kehittämistä on eniten harjoittelijoiden neuvottelu-, kokous- ja ilmaisutai-
doissa sekä tilastojen käsittelyssä ja analysoinnissa.*

*Käytännön tilasto-ohjelma taidot (SAS yms). Kokemus empiirisen tutkimuksen tekemi-
sestä, Helsingin yliopiston kansiksen laitoksen opiskelijoilla tämä on vähäistä.*

Viestintä- ja kommunikointitaidot sekä ongelmanratkaisukyky.

*Yritysmailman ja yritysten henkilöstön kehittämisen näkökulmaa julkishallinnollisen
näkökulman lisäksi.*

*Yleishavaintona analyttisen otteen kehittäminen ja siihen liittyvä kirjoitustaito. Jopa
äidinkielen kunnolliseen hallintaan tulee paneutua.*

Koko harjoittelujärjestelmä koettiin pääasiassa erittäin positiiviseksi ja harjoittelijan antama työ-
panos työnantajaorganisaatiolle todella tärkeäksi. Työnantajista suurin osa on tyytyväinen valtiotie-
teellisen tiedekunnan opiskelijan taitoihin ja panokseen työharjoittelun aikana: 80 prosenttia työn-
antajista koki harjoittelijan tuoneen organisaatiolle paljon tai erittäin paljon lisäarvoa, kun myös har-
joitteluun käytetyt voimavarat on huomioitu (taulukko 3.2.).

Taulukko 3.2. Harjoittelun tuoma lisäarvo työnantajan organisaatiolle, %
(suluissa vuoden 2006 tiedot).

Ei lainkaan	0 (0)
Vähän	2 (1)
Jonkin verran	18 (21)
Paljon	56 (38)
Erittäin paljon	24 (39)

Eniten kritiikkiä aiheutti kuitenkin harjoittelun pituus yliopiston rahoittaessa harjoittelua vain kah-
delle kuukaudelle. Toisaalta työnantaja tunnisti usein myös oman velvollisuutensa osallistua harjoit-
telun kustannuksiin.

*Harjoittelija oli edustuston kannalta erittäin tervetullut ja hyödyllinen. Pystyimme ko-
ajanjaksona tarjoamaan hänelle varsin itsenäisiäkin tehtäviä. Toivottavasti hän itse-
kin koki saaneensa mielekkään työkokemuksen edustustossa ja sitä kautta lisävalmiuk-
sia opintoihin ja tulevia uravalintoja ajatellen. Toivon, että hyvä yhteistyö voi jatkua
tulevaisuudessakin.*

*Hieman ongelmia tuottaa harjoittelujakson kesto. 2 kk on hieman lyhyt, siinä ehtii
juuri ja juuri päästä sisälle tehtäviin. Tosin siinä auttaisi se, että ministeriömme osal-
listuisi kustannuksiin yhden kk:n osalta.*

*Yliopisto tukee harjoittelijoita hyvin vähän. Nuorten Akatemiaan tulee harjoittelijoita
myös useista AMK:sta ja sieltä ohjeistetaan harjoittelijoita tarkasti tavoitteiden aset-
tamiseen, opiskelun ja työelämän yhdistämiseen sekä raportointiin. Muista oppilaitok-
sista käydään myös harjoittelupaikassa harjoittelun aikana. Itse olen valmistunut Hel-*

singistä valtiotieteellisestä, joten tämän alan harjoittelijan kanssa toimimien on luontevaa.

Saimme niin hyvän kokemuksen harjoittelusta, että varmasti palaamme asiaan heti kun sopiva projekti tai selvityshanke tulee eteen.

Harjoittelujärjestelmä hyvä ja kokemukseni perusteella tuo pääsääntöisesti lisäarvoa sekä harjoittelijalle itselleen että organisaatiolle. Harjoittelijan henkilökohtaiset ominaisuudet korostuvat lyhyellä harjoittelujaksolla. Henkilövalinnan onnistuminen siis vaikuttaa suuresti.

Harjoittelujärjestelmä on hyvä: opiskelijat saavat käytännön kokemusta ja harjoitteleorganisaatio parhaassa tapauksessa hyvän rekrytinnin. Tutkimusorganisaatiossa on hienoa, mikäli harjoittelija kiinnostuu työstämään gradun harjoittelun aikana tutkittusta aiheesta. Tällöin hän saa arvokasta ohjausta - ja tutkimusala kontribuution opinnäytteen myötä. Meillä joitain harjoittelijoita on myös rekrytoitu tutkimusavustajiksi - ja jopa edelleen tutkijoiksi.

Tilastotieteen hyödyntämismahdollisuuksien kartoittaminen verotarkastuksen kohdevalinnassa ja tarkastuksessa oli uusi tehtävä ja saimme harjoittelijalta merkittävästi uutta ajateltavaa.

4 Lopuksi

Kokonaisuudessaan työnantajat ovat tyytyväisiä opiskelijoihin harjoittelijoina ja tarjoavat mielellään harjoittelupaikkoja jatkossakin. Työnantajat olivat jo etukäteen tietoisia siitä, minkälaisia taitoja tiedekuntamme opinnoissa painotetaan ja pystyivät mielestään tarjoamaan hyvin juuri valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijoille sopivia harjoittelupaikkoja.

Työnantajat toivat myös esille useita hyviä ja huonoja puolia valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden valmiuksissa ja taidoissa. Puutteellisiksi valmiuksiksi esitettiin käytännönläheisiä taitoja, kuten tieteknisen osaamisen laajuus, projektinhallintataidot ja esiintymistaidot. Kaiken kaikkiaan valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden työelämässä tarvittavia valmiuksia pidetään kuitenkin hyvinä ja arvostettavina. Sama tulos oli nähtävissä jo vuoden 2006 työnantajapalautteessa.

Tiedekunta jatkaa työnantajapalautteen keräämistä vuosittain. Vastausprosenttia pyritään saamaan korkeammaksi. Lisäksi tiedekunta kartoittaa mahdollisuuksia kerätä työharjoittelupalautetta myös opiskelijoilta, jotta työharjoittelun arviointi oppimisprosessina onnistuisi myös itse oppijoiden näkökulmasta. Työnantajien kannalta työharjoittelujärjestelmä näyttää olevan toimiva, mutta opiskelijoiden ajatukset ja mielipiteet ovat vielä kartoittamatta koko tiedekunnan tasolla.

LIITE

Liitetaulukko 1. Aineistossa esiintyneet harjoittelijat pääaineittain suhteessa harjoittelun suorittaneiden kokonaismäärään.

	Esiintyy aineis- tossa, lkm	Vuonna 2007 harjoittelun suo- ritti, lkm	Aineistossa edustettuna pää- aineittain, %
Kansantaloustiede	8	19	42
Kehitystutkimus	2	4	50
Käytännöllinen filosofia	2	4	50
Poliittinen historia	5	10	50
Sosiaali- ja kulttuuriantropologia	1	5	20
Yhteiskuntapolitiikka	4	13	31
Sosiaalipsykologia	4	11	36
Sosiologia	10	19	53
Talous- ja sosiaalhistoria	0	4	0
Tilastotiede	1	2	50
Viestintä	5	18	28
Yleinen valtio-oppi	11	32	34
Työnantaja: En osaa sanoa	2	-	-
Yhteensä	55	141	39